

Priporočila Podnebnega sveta za blaženje krize pri oskrbi s fosilnimi gorivi

Podnebni svet se je izredno sestal, da bi ocenil razmere in oblikoval priporočila v zvezi z obvladovanjem tveganj pri oskrbi s fosilnimi gorivi v luči podnebne politike. Cilj interventnih ukrepov naj bi bil, da hkrati tudi spodbujajo razogljičenje ogrevanja in prometa ter prehod na kolektivni in javni prevoz.

Podnebni svet Republike Slovenije:

- *priporoča* Vladi RS, da sprejme interventne ukrepe, ki bodo kratkoročno zmanjšali izpostavljenost prebivalcev visokim cenam fosilnih energentov in hkrati pospešili približevanje dolgoročnim podnebnim ciljem.
- *opozarja* Vlado RS, da kratkoročni ukrepi za znižanje cen goriva (znižanje trošarin in odprava dajatve na CO₂) niso primerni za obvladovanje prihajajočih tveganj v zvezi z oskrbo s fosilnimi gorivi. Takšni ukrepi namreč spodbujajo nadaljnjo nezmanjšano rabo fosilnih goriv in ohranjanje obstoječega energetskega sistema ter obstoječih potrošniških navad. Takšni ukrepi hkrati povečujejo emisije CO₂ v Sloveniji in k nam učinkovito "uvažajo" emisije tujcev, ki kupujejo fosilna goriva v Sloveniji.
- *opozarja* na visoke proračunske stroške zgoraj navedene davčne politike. Z začasno odpravo davka na CO₂ je proračun izgubil za 23 milijonov evrov prilivov, z znižanjem trošarin pa 10-15 milijonov evrov prilivov na mesec. Namesto tega bi bilo smotrnejše ta sredstva nameniti podpori nujno potrebnemu prehodu od uvoženih in cenovno volatilnih fosilnih goriv k obnovljivim virom in z ukrepi poskusiti ta prehod pospešiti. V ta namen je treba odpraviti umetno razlikovanje med nižjimi proračunskimi prihodki oziroma višjimi proračunskimi odhodki. To zahteva aktivno sodelovanje med ministrstvi in medsebojno soglasje, da mora Ministrstvo za finance prevzeti bolj aktivno vlogo v podnebni politiki, Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo pa v proračunski politiki.
- *predlaga* Vladi RS seznam ukrepov za reševanje kombinirane podnebne krize in krize z oskrbo s fosilnimi gorivi:
  1. Pospešitev elektrifikacije osebnega transporta. Uvedba nove kategorije subvencij za električna vozila, katerih cena ne presega 25.000 evrov (v višini 9000 evrov), ter ukinitve subvencije za vozila, katerih cena presega 45.000 evrov.
  2. Pospešitev elektrifikacije ogrevanja. Dvig subvencije za toplotne črpalke iz:

TRENTNO	zrak/voda	voda/voda
nova naprava	20% (maks. 1000 EUR)	20% (maks. 3000 EUR)
menjava rabljene naprave	40% (maks. 2500 EUR)	40% (maks. 6000 EUR)

na:

PREDLOG	zrak/voda	voda/voda
nova naprava	25% (maks. 1250 EUR)	25% (maks. 3750 EUR)
menjava rabljene naprave	50% (maks. 3125 EUR)	50% (maks. 7500 EUR)

Namen ukrepa je pospešiti prehod na nizkoogljične vire ogrevanja in zmanjšati ranljivost prebivalcev ob visokih cenah fosilnih energentov že prihodnjo zimo.

3. Znižanje omejitve hitrosti na avtocestah. To je ukrep, ki ima poleg zmanjšanja porabe goriva in zmanjšanja proračunskih izdatkov gospodinjstev ter zmanjšanja emisij ogromno sinergijskih učinkov. Ti vključujejo zmanjšano pojavnost fantomskih zastojev, izboljšano varnost, manjše emisije hrupa in manjše onesnaženje zraka. Slovenska gospodinjstva prevozu namenijo največji delež gospodinjanskega proračuna v Evropski uniji in so dvigom cen fosilnih energentov še posebej izpostavljena.
4. Določitev prednostnih pasov za avtomobile z vsaj tremi potniki na večpasovnih cestah (kot predvideno v 2. členu Uredbe o ukrepih za zagotavljanje preskrbe z nafto in naftnimi derivati v primeru motenj na trgu).
5. Spodbujanje dela od doma, kjer in kadar je to mogoče.
6. Začasna uvedba brezplačnega javnega prevoza.
7. Ukinitvev novih subvencij za večjo letalsko povezljivost Slovenije.
8. Uvedba strožjih pravil za službena potovanja z letalom za zaposlene v (širšem) javnem sektorju.
9. Izboljšanje prepoznavnosti obstoječih programov podpore za opustitev ogrevalnih sistemov na fosilna goriva. To bi moralo vključevati jasno vidne informacije o odstotkih subvencij in najvišjih zneskih na spletnih straneh EkoSkada in vlade (npr. »do 50 % subvencije in največ 7500 EUR«).
10. Uvedba socialne tarife za električno energijo v višini 5 centov/kWh za prvih 3000 kWh na leto (po vzoru Avstrije) in spodbujanje porabe električne energije v času solarnih viškov.
11. Aktivacija priporočil prvega odstavka 2. člena Uredbe o ukrepih za zagotavljanje preskrbe z nafto in naftnimi derivati v primeru motenj na trgu, ki nekatere od zgornjih priporočil že upošteva.

Ljubljana, 03. 04. 2026

dr. Žiga Zaplotnik

Predsednik Podnebnega sveta

dr. Jonas Sonnenschein

Namestnik predsednika Podnebnega sveta